

Kansliavdelningen

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Tfn: 08-508 25 016

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2004-03-04

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2004-03-23
DNR 106-017/2004

Till
Socialtjänstnämnden

Införande av familjerådgivningspeng

Remissvar på motion (nr 43) från Ewa Samuelsson (kd)
(1 bilaga)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Förvaltningen anser att Ewa Samuelssons (kd) förslag om införande av en familjerådgivningspeng kan genomföras om man vill att stadens invånare ska ha fler utförare av familjerådgivning att välja mellan. Däremot finns inget självklart samband mellan fler utförare och kortare väntetider till familjerådgivning. Om väntetiderna ska kunna nedbringas måste resurserna till familjerådgivning öka.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande överlämnat motion (nr 43) från Ewa Samuelsson (kd) om införande av familjerådgivningspeng. Remisstiden går ut den 23 april 2004.

Remissen har även överlämnats till stadsledningskontoret och stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta och Vantör.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen i samarbete med chefen för individorienterade verksamheter och Familjerådgivningen.

Motionen i sammanfattning

Familjerådgivning är en viktig kommunal verksamhet som erbjuder rådgivning i parrelationer. Efterfrågan har ökat kraftigt vad gäller unga par under 35 år.

Staden skulle kunna bidra till fler aktörer genom att upphandla familjerådgivningsverksamheter. Idag lever staden inte upp till målet om högst tre veckors väntetid. För att minska kötiden bör staden tillåta olika familjerådgivare. Detta skulle enkelt kunna genomföras om staden införde en familjerådgivningspeng.

Ewa Samuelsson (kd) yrkar att kommunfullmäktige utreder möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng.

Förvaltningens synpunkter

Bestämmelser om familjerådgivning i socialtjänstlagen

Enligt socialtjänstlagen (SoL) 5 kap. 3 § 2 andra stycket ska kommunen sörja för att familjerådgivning kan erbjudas dem som begär det genom kommunens försorg eller annars genom lämplig yrkesmässig rådgivare. I SoL 5 kap. 3 § tredje stycket anges att med familjerådgivning avses en verksamhet som består av samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer.

Familjerådgivningen bör vara självständig i förhållande till den övriga verksamhet som bedrivs inom socialtjänsten. Socialsekreterare som är verksam inom socialtjänsten bör således inte fungera som familjerådgivare. För familjerådgivning som bedrivs av kommun och landsting gäller sekretess och tystnadsplikt enligt sekretesslagen (SkrL) 7 kap. 4 § andra stycket. För att samma bestämmelse ska gälla inom enskilt bedriven familjerådgivning finns en bestämmelse i SoL 15 kap. 2 § som anger att den som är eller har varit verksam inom enskild familjerådgivning inte obehörigen får röja en uppgift som en enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Av 8 kap. 2 § SoL framgår att familjerådgivning är en tjänst för vilken kommunerna får ta ut avgifter. Avgiften får dock inte läggas på en sådan nivå att den avhåller enskilda från att vända sig till familjerådgivningen.

Familjerådgivning inom staden

Staden tillhandahåller familjerådgivning till stadens invånare genom Familjerådgivningen inom socialtjänstförvaltningen som erbjuder rådgivning till par med relationssvårigheter. Man erbjuder också samarbetsamtal till föräldrar om vårdnad och umgänge med barnen efter en separation/skilsmässa.

Familjerådgivningen har upphandlats i konkurrens. Socialtjänstnämnden beslutade om upphandlingen i september 2000 och en treårig överenskommelse om intraprenad tecknades från och med den 1 november 2000. Antalet samtal som skulle genomföras per år var 6000. Enligt överenskommelsen skulle tid för första samtal erbjudas inom 3 veckor.

Familjerådgivningen uppfyllde samtliga åtaganden enligt intraprenadöverenskommelsen med undantag av väntetiden. Antalet nyanmälningar, besök och genomströmningen av klienter har sedan intraprenadavtalet skrevs ökat väsentligt. År 2003 uppgick väntetiden genomsnittligt till 24 vardagar. Under 2003 gjorde socialtjänstnämnden en tilläggsbeställning om 1000 samtal.

Ökningen av klienter återfinns i åldersgruppen omkring 35 år som även tidigare är den åldersgrupp som oftast vänder sig till Familjerådgivningen. Man har dock inte som anges i motionen märkt någon ökning av yngre par som söker familjerådgivning.

Socialtjänstnämnden beslutade den 22 april 2003 att säga upp intraprenadöverenskommelsen till den 31 oktober 2003 och att inrätta Familjerådgivningen som en resultatenheter med oförändrade villkor från och med den 1 november 2003 till årets slut. Under 2004 har budgeten förstärkts med 1,2 mkr för att 7000 samtal ska kunna genomföras under året. Kostnaden för Familjerådgivningen år 2004 är 8,3 mkr. Förvaltningen har från och med 2004 upprättat ett internt kontrakt som närmare reglerar verksamhetens uppdrag och inriktning.

En avgiftshöjning har beslutats av kommunfullmäktige från och med år 2004 från 175 kronor/samtal till 250 kronor/samtal. Avgiften ligger därmed i nivå med avgiften för specialistläkarvårdstaxan inom landstinget (260 kronor). Detta möjliggör att nuvarande personalstat kan behållas samt att expeditionen kan utökas med en halvtidsbefattning för att förbättra servicen.

Uppföljning av kvaliteten på insatserna har genomförts. Verksamheten har redovisat resultatet av en klientenkät som skedde under perioden december 2002 - april 2003. Sammanfattningsvis visar uppföljningen på mycket positiva resultat/omdömen. 93 % av dem som erhållit familjerådgivning tycker att de problem man sökte för har förändrats, 91 % tycker att förmågan att samtala med varandra har ökat och att man fått en ökad förståelse för sig själv. Av dem som

varit på samarbetssamtal ansåg samtliga att samtalen lett till ett förbättrat föräldrasamarbete.

Fler utförare av familjerådgivning

Arbetet som familjerådgivare kräver stor erfarenhet av arbete med människor i kris och människor med relationsproblem. En förutsättning för att en enskild rådgivningsverksamhet ska anses utgöra familjerådgivning är därför enligt bestämmelserna i SoL att denna bedrivs yrkesmässigt. Med yrkesmässigt menas att rådgivning ges av professionell rådgivare och att verksamheten är av varaktig karaktär samt riktar sig till ett större antal personer.

Ewa Samuelsson (kd) förslår i sin motion att möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng ska utredas. Enskilda familjer skulle då kunna välja mellan olika utförare. Hennes uppfattning är också att kötiden därmed skulle minska.

Förvaltningen ser inga hinder att ha andra och fler utförare än stadens egen familjerådgivning utifrån den redogörelse som lämnats ovan om bestämmelserna i SoL och den upphandling som genomfördes år 2000. Kommunfullmäktige kan självfallet besluta om införande av familjerådgivningspeng och upphandling av flera utförare av familjerådgivning som ett komplement till stadens egen familjerådgivning.

Motsvarande modell finns vad gäller äldreomsorgsavgiften där olika utförare kan väljas av den enskilde. Ett biståndsbeslut finns dock som grund för uppdraget till utföraren. Vad gäller familjerådgivning, som inte beviljas som bistånd och där den enskilde även kan vara anonym, är att det i det ramavtal som träffas mellan staden och respektive utförare närmare måste anges hur familjerådgivningen ska utformas.

Förvaltningen ställer sig däremot mer tveksam till Ewa Samuelssons (kd) bedömning att kötiden skulle minska med fler utförare. Den ökade tillströmningen till Familjerådgivningen är enligt förvaltningens uppfattning skälet till den långa väntetiden. Verksamheten bedrivs ytterst effektivt och det finns även en rutin för att erbjuda återbudstider till köande. De flesta återbuden ges dock med mycket kort varsel och beror oftast på sjuka barn varför dessa tider inte fullt ut kan fyllas med köande. Om väntetiderna ska kunna nedbringas måste resurserna till familjerådgivning öka. Det är dock omöjligt att öka anslaget till verksamheten inom ramen för socialtjänstförvaltningens budget.

Det är oklart vilken kompetens Ewa Samuelsson saknar inom stadens familjerådgivning. Familjerådgivningen är en sammanhållen enhet med ett brett utbud av kompetens som kan möta olika problembilder och olika önskemål om metoder. Förutsättningarna att utveckla alternativa metoder är stora utifrån den breda kunskap om stadens familjer och deras olika problem som finns inom Familjerådgivningen.

Förvaltningen vill också lyfta fram det barnperspektiv som finns inom Familjerådgivningen. Ett av de främsta målen i verksamheten är att främja barns uppväxt. Barnen är i fokus för Familjerådgivningens arbete. Vid en eventuellt upphandling av familjerådgivning är det angeläget att fortsatt värna om barnperspektivet inom denna verksamhet.

Sammantaget anser förvaltningen att Ewa Samuelssons (kd) förslag att utreda införande av en familjerådgivningspeng kan genomföras om man vill att stadens invånare ska ha fler utförare av familjerådgivning att välja mellan. Där-
emot finns inget självklart samband mellan fler utförare och kortare väntetider till familjerådgivning. Om väntetiderna ska kunna nedbringas måste resurserna till familjerådgivning öka.

Bilaga

Motion (nr 43) från Ewa Samuelsson (kd) om införande av familjerådgivningspeng.